

Till
KF/KS kansli

Handläggare
Gunnar Fondelius
08-508 265 38

Remissvar Upphandling och villkor enligt kollektivavtal (SOU 2015:78)

Exploateringskontoret får som yttrande anföra följande.

Håkan Falk
Förvaltningschef

Marita Anheim
Avdelningschef

Bakgrund

Detta gäller remissvar över Dnr: 110-1395/2015 ”Remiss av Upphandling och villkor enligt kollektivavtal (SOU 2015:78)”. Utredare professor Niklas Bruun, Stockholms universitet och Svenska Handelshögskolan, Helsingfors, Betänkande över komplement till tidigare utredningar om genomförandet av EU-direktiven 2014.

Remissvar

Betänkandet är, kan konstateras, en generell lösning för upphandlingar både över och under tröskelvärdet med målsättningen att uttryckliga krav på villkor enligt kollektivavtal ska uppfyllas. Krav på ILO:s kärnkonventioner ingick också i utredarens uppdrag, dock ska fokus vara lön och arbetsrättsliga villkor. Betänkandet avser endast särskilda kontraktsvillkor och inte t ex tilldelningskriterier vid upphandlingen.

Bakgrunden utgörs av relativt stor rättsosäkerhet. Redan idag finns dock möjlighet att ställa sociala krav enligt gällande lag. I praktiken varierar tillämpningen, men försiktighetsprincipen dominerar ofta.

Grund för nya LOU-direktivet är att medlemsstaterna ska vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa att leverantörer vid fullgörande av offentliga kontrakt iakttar tillämpliga miljö-, social- och arbetsrättsliga skyldigheter som fastställts i unionsrätten, nationell rätt, kollektivavtal eller i internationella bestämmelser.

Svenska arbetsmarknadsmodellen baseras på grundläggande regler om arbets- och anställningsförhållanden som följer av lag, dock kan avvikelser från lag göras i kollektivavtal.

Betänkandet ger nya Upphandlingsmyndigheten en viktig roll i detta sammanhang.

Exploateringskontorets remissvar fokuserar på entreprenadbranschen.

Betänkandet väcker frågor såsom:

- Hur ska normalt mycket precisa upphandlingskrav med krav på öppenhet och förutsebarhet kombineras med svenska kollektivavtal, som ibland är sifferlösa och inte allmänt tillgängliga
- Hur ska man undvika negativ särbehandling av svenska företag jämfört med utländska företag
- Hur ska man undvika att utstationeringslagen, dvs lagen som reglerar villkoren för personal hos utländska företag som arbetar i Sverige under begränsad tid, blir nedre gränsen för upphandlingskraven för alla företag inklusive svenska och att utstationeringslagen missbrukas
- Hur hanteras utländska kollektivavtal huruvida dessa uppfyller de särskilda kontraktsvillkoren
- Hur undviker man att slå sönder den svenska modellen på avtalsområdet genom särskilda kontraktsvillkor vid upphandlingar samt
- Hur hanteras varor och tjänster som produceras och utförs åt upphandlande myndigheter i annat land t ex gällande byggmaterialindustrin och tekniska konsulter, ska samma krav kunna ställas i dessa fall.

Vid genomförandet av nya upphandlingslagen april 2016 bör svas ges på ovanstående frågor.

Betänkandet föder också önskningar såsom:

- Upphandlingsmyndigheten bör få en viktig roll i form av stöd för alla upphandlande myndigheter att ange kollektivavtalsliknande villkor
- Upphandlingsmyndigheten bör identifiera och utfärda obligatoriska regler för branscher med problem, där krav på kollektivavtal ska tillämpas
- Upphandlingsmyndigheten bör formulera generella krav och vilka kollektivavtal som ska tillämpas av upphandlande myndigheter samt vad som är frivilliga krav samt
- Upphandlingsmyndigheten bör få en viktig roll i form av stöd vid rättsliga prövningar av kraven.

Exploateringskontorets förhållningssätt är

- att vara uppmärksam på om ett anbud och ersättningskrav förefaller vara onormalt lågt
- att vara medveten om problem med språkförbistringar på byggarbetsplatserna
- att ojämlika arbetsvillkor kan råda samt
- anser att god arbetsmiljö ska gälla alla.

Ansvar för byggarbetsmiljön ska vara tydligt enligt byggsektorns avtalssystem.

Detta förhållningssätt anser vi leder till god kvalitet, omsorg om personal och miljö samt färre arbetsplatsolyckor vid utförandet av entreprenaderna.

Exploateringskontoret anser att intentionerna i betänkandet medverkar till en god och rättvis utveckling.

Slut